

«Ми б'ємося за те,
чому нема ціни в усьому світі, –
за Батьківщину»

тематичний огляд

2022

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)
Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих міста Києва
Відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування

**«Ми б'ємося за те,
чому нема ціни в усьому світі, –
за Батьківщину»**

тематичний огляд

Київ, 2022

*Ми воїни. Не ледарі. Не лежні
І наше діло праведне й святе.
Бо хто за що, а ми за незалежність.
Отож нам так і важко через те.
Ліна Костенко*

14 жовтня в Україні відзначається День захисника України, який нероздільно пов'язаний із розвитком українського війська та його військових традицій. Щорічне державне свято встановлено [Указом Президента України № 806 від 14 жовтня 2014 року](#) та доповнений [Законом України № 1643-IX від 14 липня 2022 року](#).

Голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович мотивував вибір дати 14 жовтня для Дня захисника України історичною традицією вшанування українського війська на Покрову.

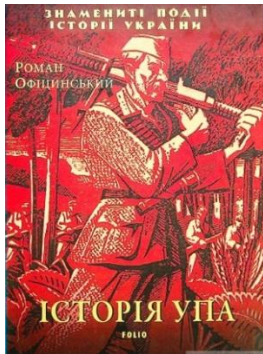
Історія цього свята має давню традицію. Покрову Пресвятої Богородиці відзначали козаки, за що свято отримало другу назву – Козацька Покрова. Українське військо 1917-1921 років зберігало козацькі військові традиції в назвах військових частин, структурі, прапорах, одностроях тощо.

14 жовтня 1942 року вважається символічним днем утворення Української повстанської армії.

З початком сучасної російсько-української війни українці взяли зброю до рук у лавах Збройних Сил, Національної гвардії, правоохоронних органів, добровольчих формувань, територіальної оборони щоб зупинити агресію російської федерації та відстояти Незалежність України.

У День захисника України ми вшановуємо сучасних захисників України та героїв різних епох нашої історії. Це день, коли ми згадуємо загиблих вояків і дякуємо всім, хто присвятив життя захисту нашої Батьківщини.

Пропонуємо ознайомитись з книгами про звитягу і незламність українців у боротьбі за свою Батьківщину. З них ви дізнаєтесь про становлення українського війська, про визначні битви за нашу Україну та про видатних особистостей, причетних до невтомної боротьби за право жити на своїй Богом даній землі.

Офіцинський, Р. А. Історія УПА / Роман Офіцинський ; [худ.-оформ. Є. В. Вдовиченко]. – Харків : Орбіта, 2021. – 127 с. : іл.

Ця книжка про армію, що серед подібних в Європі найдовше чинила опір тоталітарним державам на найбільших просторах. УПА символічно вела відлік від 14 жовтня 1942 року, організовано діяла до арешту головного командира Василя Кука в травні 1954 року, окремі бійці воювали до квітня 1960 року, а поодинокі переховувалися до здобуття Україною незалежності. Повстанська пісня «Зродились ми великої години» стала маршем нової української армії, котра від 2014 року воює проти російського агресора.

Пониपालяк, А. Останній командир УПА. Життя і боротьба Василя Кука / Аліна Пониपालяк. – Київ : Наш формат, 2021. – 256 с.

Є люди-епoxy, а є люди – кілька епох. Такою особистістю був останній командир УПА Василь Кук. Він народився до Першої світової, пережив лихоліття Другої світової, розквіт і згортання діяльності УПА, потрапив у радянський полон і разом з Україною отримав омріяну свободу в 1991-му. Як сімейна скрута вплинула на його погляди? Коли він загорівся ідеєю збройної боротьби? Як пережив смерть братів Ілька й Іларія, яких стратили за українську державність? Як вибудовував мережу ОУН у Дніпропетровську й перебував у підпіллі на Волині й Галичині? Як продовжував тиху боротьбу в 1970-1980 роки й отримав «друге дихання» після незалежності? На всі ці питання відповідає історикня Аліна Пониपालяк.

Брест, М. Пехота-3. Терриконы / Мартин Брест. – Киев : ДИПА, 2020. – 256 с.

Брест, М. Пехота-2: Збройники / Мартин Брест. – Київ : ДИПА, 2019. – 376 с.

Брест, М. Пехота / Мартин Брест. – Киев : ДИПА, 2017. – 384 с.

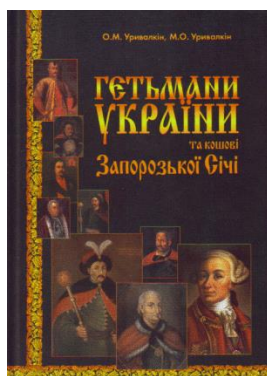
Ці три книги написані про війну на сході України безпосереднім її учасником, жителем Донецької області, сержантом спочатку 41омпб, а потім 72-й ОМБр Збройних Сил України, бійцем з позивним «Мартин Брест». Автор розповідає про те, через що йому довелося пройти за дев'ять місяців життя на передовій, розповідає чесно, зло, іронічно, смішно і відверто. Про атаки і оборони, про техніку і військовий побут, про радість, страх, біль, і відчайдушність, і завжди - про людей, хороших і різних, які воюють за свою країну.

Галушак, М. За пів кроку до перемоги. Військове будівництво та операції Галицької Армії в 1918-1919 роках / Михайло Галушак. – Львів : Апріорі, 2020. – 280 с. : іл., портр.

З-поміж значної кількості літератури про Західно-Українську Народну Республіку ця книга є унікальною. Адже вона поєднала наукове дослідження історії Галицької Армії та особистий досвід автора, здобутий під час сьогodнішньої російсько-української війни на Донбасі. Розглянуто найважливіші воєнні операції армії галицької республіки – і ті, які були втілені, й ті, яким судилося залишитись у планах. Окреслено альтернативні варіанти перебігу польсько-

української війни 1918-1919 рр., вплив внутрішніх та зовнішніх чинників на еволюцію стратегії збройної боротьби. Автор уперше в історіографії обґрунтував доцільність використання терміна «Українське Військо» щодо збройних сил ЗУНР. Для широкого загалу читачів і всіх, хто цікавиться історією.

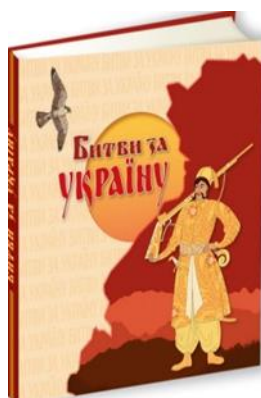

Уривалкін, О. М. Гетьмани України та кошові Запорозької Січі / О. М. Уривалкін, М. О. Уривалкін. – Київ : КНТ, 2020. – 395 с.
Дане видання на широкому обсязі фактичного матеріалу розповідає про кошових отаманів та гетьманів, з якими пов'язана історія становлення козацтва, боротьба за незалежність України та багато інших цікавих історичних подій. Книга створена на основі архівних документів, досліджень широкого кола істориків та мемуарів сучасників подій. Видання буде корисним як фахівцям, так і тим, хто цікавиться вітчизняною історією.

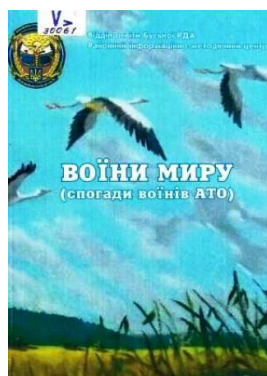
Антонович, В. Б. Про козацькі часи на Україні / В. Антонович. – Київ : Центр учбової літератури, 2019. – 240 с. : портр.

Ця книга захоплююча, яскрава розповідь про славетну історію Запорозької Січі – од витоків і до злочинного зруйнування її російським царатом.

Битви за Україну / упоряд. О. Волосевич. – Львів : Апріорі, 2019. – 120 с. : іл.

У цій книжці розповідається про визначні битви українських вояків. Визначні не з погляду розміру армій та кількості зброї, а за глибиною народної пам'яті про них та впливу на історичну долю України. Ці битви й бої, перемоги й поразки наших предків зробили Україну Україною, а нас – українцями. Видання призначене для широкого кола читачів.

Воїни миру : (спогади воїнів АТО) : збірка / упоряд. Б. Я. Сорочинська ; передм. Алла Андрєєва. – Львів : Растр-7, 2018. – 123 с. : фотоіл.

Збірка «Воїни миру» народилася у творчих пошуках, болючих переживаннях, бо ввібрала в себе жахливі спогади недавніх воїнів АТО, розповіді про них з уст дітей, школярів Буського району, педагогів – їхніх наставників, щоб стати широким форматом виховання учнівської молоді, переконливим доказом того, що колишні випускники шкіл, онуки й правнуки надбужанських звитяжців, гідно продовжили їх славний літопис.

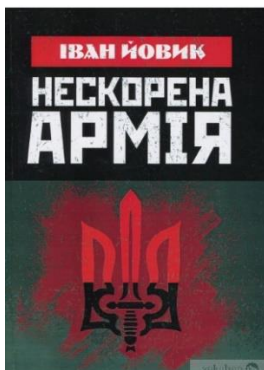
Іванюк, О. Воїни та війни України / Олег Іванюк ; [худож. К. Данилова]. – [Київ] : Балтія-Друк, 2018. – 50 с.

У книжці є 10 історій про битви, в яких брали участь українці від битви на Синіх Водах 1362 року до боїв за Донецький аеропорт у 2014-2015 роках. Читачі познайомляться не лише з історією України, але й краще зрозуміють сучасний склад українських збройних сил, їх оснащення. Читачі знайдуть рядки з літописів, розповіді живих свідків, патріотичні пісні і зможуть відповісти на запитання: «Що спільного в усіх битвах, в яких брали участь українці?»

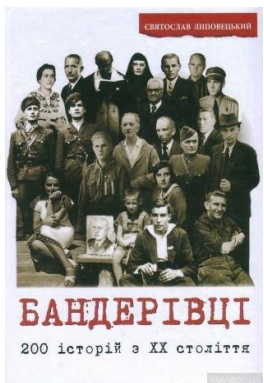
Добробати : історія подвигу батальйонів, що врятували країну / Катерина Гладка, Дмитро Громаков, Вероніка Миронова, Ольга Плужник, Олег Покальчук ; кер. проекту Іван Рябчий ; передм. Арсен Аваков ; худож.-оформ. О. А. Гугалова. – 2-ге вид, перероб. та допов. – Харків : Фоліо, 2018. – 324,[1] с.

Чи вистояла б Україна без мужності добровольчих батальйонів? У чому сутність руху добробатів – і де його витоки? Якою була роль добровольців під час найважливіших етапів битви України проти гібридного агресора? І що чекає на добробати у майбутньому? На ці питання вирішила відповісти група експертів і журналістів. Проект «Добробати» – це хроніка історії руху і водночас роздуми над його природою. Створення добробатів, їхній бойовий шлях і сучасний стан – усе це безпосередньо з уст учасників подій, політиків, військових, громадських діячів та волонтерів.

Йовик (Соколенко), І. Нескорена армія : із щоденника хорунжого УПА / Іван Йовик (Соколенко). – Дрогобич : Вид. Святослав Сурма, 2018. – 325 с.

Спогади учасника визвольних боїв Української Повстанської Армії про тривожні часи бойових дій за Вільну Україну. В книзі немало хвилюючих споминів про героїзм воїнів УПА, яскравих картин бойових операцій. З великим теплом автор згадує про своїх побратимів, вояків сотні Громенка, командирів УПА.

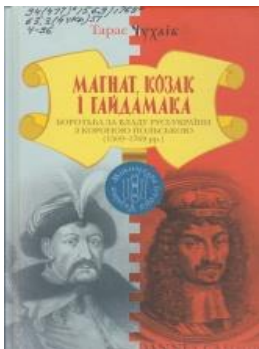
Липовецький, С. Бандерівці : 200 історій з ХХ століття / Святослав Липовецький. – Львів : ЛА «Піраміда», 2018. – 564 с.

Книга охоплює діяльність українського визвольного руху, що увійшов в історію як «українські націоналісти» чи «бандерівці». Вперше в одній книзі зібрані історії про боротьбу УВО та ОУН в міжвоєнний період, рух опору під час II Світової війни та півтора десятиліття після її завершення, феномени створені націоналістами в нацистських кацетах та радянському ГУЛАГу, діяльність, що її проводили в еміграції та на «малій зоні».

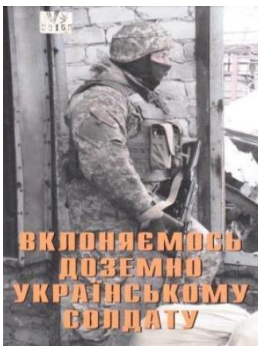
Мицик, Ю. А. Як козаки Україну боронили : [історичні розповіді про запорізьке козацтво] / Ю. А. Мицик, С. М. Плохій ; Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. – Київ : Кліо, 2018. – 368 с. : іл., портр.

Книжка містить захоплюючу науково-популярну розповідь про виникнення українського козацтва, його розквіт і занепад. Характеризуються звичаї козацтва, його військове мистецтво, релігійне життя, побут, устрій і функції Запорозької Січі, боротьба з зовнішніми ворогами, внесок козацтва в культуру українського народу. Також висвітлюється вплив традицій козацтва на ментальність і суспільно-політичне життя сучасних українців.

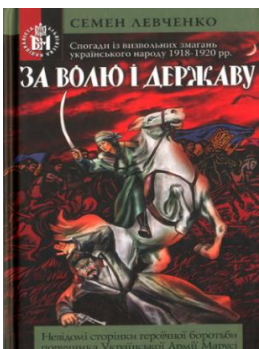
Чухліб, Т. Магнат, Козак і Гайдамака. Боротьба за владу Русі-України з Коронаю Польською (1569-1769 рр.) / Тарас Чухліб ; НАН України ; Ін-т історії України ; Гетьманський фонд ім. Петра Дорошенка ; Ін-т козацтва ім. Степана Бандери. – Київ : Києво-Могилянська академія, 2018. – 256 с., 8 с. фотоіл.

У книзі розкривається проблема боротьби за владу Русі-України та Корони Польської від Люблінської унії 1568 р. до Коліївщини 1768-1769 рр. Висвітлюються владні повноваження центральних, земських (місцевих), гродських (міських), військових та двірських інституцій Корони Польської; державна служба Війська Запорозького; взаємовідносини між шляхетськими й козацькими органами влади за доби Українського гетьманату; «Столітня війна» магнатів із гайдамаками на Правобережній Україні в XVIII столітті.

Вклоняємось доземно українському солдату / ЦДО МО України «Народна армія» ; уклад.: Роман Драпак, Наталія Ткачук, Віталій Стечишин. – 4-те вид. – Київ : Народна армія, 2017. – 196 с.

У нашому світі тільки ті вартості мають майбуття, за які людина готова боротися, які вона рішуче готова захищати, жертвуючи найдорожчим – життям. Серед цих цінностей перша Україна, наш мудрий народ, наша щедра земля. Тому й постали в час смертельної небезпеки українські солдати, аби вигнати ворога зі своєї землі. Хто вони, захисники України? Яку ціну платять, виконуючи професійний обов'язок? Саме на ці запитання відповідає книга «Вклоняємось доземно українському солдату».

Левченко, С. За волю і державу : спогади із визвольних змагань українського народу 1918-1920 рр. : у 4 ч. / Семен Левченко. – Київ : ФОП Стебеляк, 2017. – 463 с.

Спогади майора Української Армії (УА) Семена Левченко «За Волю і Державу» описують визвольні змагання українського народу в період 1918-20-х рр. Події, відомі нам як Перший Зимовий похід УА, вперше видані власним коштом автора в Лондоні в 1966 році.

Читаючи книгу, ми маємо змогу поглянути очима очевидців на трагічні буремні події того часу, зустрічаючи справжніх відчайдушгероїв і героїнь, що повстали на збройну боротьбу з Московськими окупантами, захищаючи свою землю. Що на часі дуже актуально для нас і країни.

Музика М. І. Спогади про Савур-Могилу : пер. с рус. / Максим Музика, Андрій Пальваль, Петро Потехін ; пер. С. А. Заяць ; худож.-оформ. Н. В. Величко. – Харків : Фоліо, 2017. – 314 с. : іл.

Савур-Могіла...незвичайне місце. А ця книга не стільки про місце, скільки про людей і серпневі події 2014 року. Як промінь ліхтарика, кинутий у темряву, авторська свідомість вихопила обличчя, дії та враження. І, пропустивши крізь призму власного досвіду і світогляду, перетворила на текст. Багато суб'єктивного, мало пафосу, напевно, є неточності, пов'язані з особистим сприйняттям подій і властивостями пам'яті. Але це спроба передати все саме так, як запам'яталося. Спершу автори писали тексти для себе, щоб зрозуміти, щоб не забути, щоб перетравити отриманий досвід. Бо існують речі, які можна довго тримати в собі. Спeka, втома, обличчя побратимів. Розуміння того, що завтра може не настати. Пил і ніт. Це і є війна. Вона завжди поруч.

Всі фото для огляду взяті з відкритих джерел мережі «Інтернет».

Огляд підготували: Своровський А. Р., Денисова С. О.

Редактор-бібліограф Копитко Ж. П.

Відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування,

вул. Тургенєвська, 83-85

телефон: (044) 486-01-46, (044) 486-00-35

e-mail: 4bibliograf4@gmail.com